

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Plzeň, Slovanská alej 20, 326 00 Plzeň

Plzeň 31. 3. 2014
čj. UKZUZ 024625/2014

Zpráva č. 2 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 17.3. - 30.3.2014

1. Počasí

Na počátku sledovaného období bylo spíše oblačné počasí, kdy se ranní teploty pohybovaly okolo 5 °C a denní teploty byly v průměru kolem 10 °C. Od 20.3. do 22.3. oteplování, denní teploty vystoupaly místy až k 20 °C. Oteplení bylo přerušeno příchodem studené fronty (23.3.) a došlo k výraznému ochlazení spolu s dešťovými srážkami, místy smíšenými se sněhem. Dne 25.3. klesly ranní teploty k – 4 °C a nastalo opět vyjasňování a zvyšování teplot, které trvalo až do konce víkendu, kdy se teploty pohybovaly okolo 20 °C. Ve sledovaném období docházelo k občasným ranním mlhám.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Jarní obiloviny byly zasety a dobře vzchází. Probíhá setí dalších jarních plodin a počasí přeje dodržování agrotechnických lhůt. Na polích se přihnojují ozimy. V porostech ozimých řepky bylo započato chemické ošetřování proti stonkovým krytonoscům. Díky dlouho očekávaným srážkám, které přišly ve sledovaném období, porosty rychle regenerují, ale přesto se na některých lokalitách na porostech řepky a obilovin projevuje nedostatek vláhy.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 14 – 30, 4. list rozvinutý až začátek sloupkování: hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm)

V okrese Rokycany (Přívětice, 24.3. a 27.3.) zaznamenán slabý výskyt **septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)**.

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 a 37 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. V RF 51 se ve vzorku střídavě odebere 3. a 4. list shora. Ošetření se doporučuje od 12 až 50 % listů s výskytem pyknid.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti

celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt dospělců **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)** zjištěn v okrese Plzeň - jih (Štáhlavy, 28.3.).

Pozorování se provádí pomocí 100 smyků v porostu (na 10 míst 10 smyků).

Přímá ochrana proti kohoutkům spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

Slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl sledován v okrese Klatovy (Klatovy, 25.3.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 krát.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných východů z nor na 1 ha.

V okrese Klatovy (Klatovy, 25.3.) byl zjištěn výskyt krtin od **krtka obecného (*Talpa europaea*)**.

JEČMEN OZIMÝ (RF 25 – 30, pátá odnož viditelná až začátek sloupkování: hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm)

Lokálně jsou některé porosty **poškozené zamokřením** - např. na Tachovsku (Holostřevy, 21.3.).

V okrese Plzeň – sever (Křimice, 27.3.) byl sledován střední výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)**. Slabý výskyt zjištěn v okrese Plzeň – jih (Štáhlavy, 28.3.).

Zjišťování výskytu **padlí ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu padlí ječmene (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě.

Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Obvykle od růstové fáze 30 BBCH. Fungicidní ošetření se provádí v kombinaci proti celému komplexu listových chorob. Je třeba střídat skupiny fungicidních účinných látek s cílem oddálit vznik rezistence patogenu.

První slabý výskyt **sít'ovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** byl pozorován v okrese Rokycany (Přivětice, 27.3.).

Zjišťování výskytu **sít'ovité skvrnitosti ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sít'ované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Zahájení ošetření proti sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Střední výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** zaznamenán v okrese Karlovy Vary (Mořičov, 27.3.), Klatovy (Úloh, 28.3.) a Plzeň – jih (Štáhlavy, 28.3.). Slabé výskyty byly hlášeny z okresu Rokycany (Přívětice, 24.3. a 27.3., Bezděkov u Radnic, 27.3.) a Domažlice (Domažlice, 28.3.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se v RF 25 napadení rostlin, tj. určí se počet odnoží s příznaky a v RF 32 – 37 napadení listů.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Na Plzni - severu (Křimice, 27.3.) zaznamenán první slabý výskyt choroby pat stébel **stéblolamu pšenice (*Oculimacula yallundae*)**.

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Rostliny vybrané do vzorku se vyryjí i s kořeny.

Ochrana: vyhnout se zbytečně časnému setí ozimů. Podporou rozkladu posklizňových zbytků se omezuje zdroj infekce. Při aplikaci chemické ochrany je výhodnější použít kombinace fungicidů, které mají účinnost i na listové choroby. Aplikaci je nutno provést v růstové fázi 30 – 32 BBCH (tj. počátek sloupkování až fáze 2. kolénka) při napadení 15 – 25 % hlavních odnoží, nebo když více než 15 % rostlin vykazuje příznaky napadení pod 1. sloupnutou pochvou. Aplikaci růstových regulátorů je možno redukovat ztráty, které by vznikly případným polehnutím.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19 – 51, 6 až 9 a více listů vyvinuto až hlavní květenství viditelné shora uprostřed nejvyšších listů)

Slabé výskyty **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** byly zachyceny v okrese Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 17.3. a 24.3.), Cheb (Velká Šitboř, 17.3., 20.3., 24.3. a 27.3.), Rokycany (Újezd u Svatého Kříže, 17.3.), Plzeň – sever (Chrást u Plzně, 17.3., 20.3. a 24.3., Vochov, 21.3. a 27.3.), Klatovy (Soustov, 18.3., 20.3. a 22.3.), Domažlice (20.3. a 28.3.) a Tachov (Lom u Stříbra, 21.3. a Velký Rapotín, 25.3.).

V Mörickeho miskách byl zaznamenán střední výskyt dospělců **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)** v okrese Klatovy (Soustov, 20.3. a 22.3.). Slabé výskyty sledovány v okrese Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 17.3. a 24.3.), Cheb (Velká Šitboř, 17.3., 20.3., 24.3. a 27.3.), Rokycany (Újezd u Svatého Kříže, 17.3. a 20.3.), Plzeň – sever (Chrást u Plzně, 17.3., 20.3. a 24.3., Vochov, 21.3. a 27.3.), Klatovy (Soustov, 18.3.), Plzeň – jih (Štáhlavy, 18.3. a 21.3.), Domažlice (20.3., 25.3. a 28.3.) a Tachov (Lom u Stříbra, 21.3.).

Zjišťování výskytu brouků v Mörickeho miskách se provádí 2 x týdně ve 2 miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu brouků. Mörickeho misky nebo žluté lepo­vé desky se umístí na 2 protilehlé strany vybraného porostu, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou. Aby se snížilo povrchové napětí vody, kápne se do každé misky saponátový přípravek a při jarních mrazících se přidá lžice kuchyňské soli, aby voda nezamrzala. Množství brouků se kontroluje tak, že se obsah misky přelije přes husté síto a brouci se po usušení určí a spočítají.

Ošetření se provádí u pozemků, kde průměrný výskyt brouků krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) přesáhl 3 ks na 1 misku a 1 den, u krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*) přesáhl 5 ks na 1 misku a 1 den.

Výskyt dospělců **dřepčíka olejového (*Psylliodes chrysocephalus*)** byl zachycen v Mörickeho miskách na okrese Plzeň – sever (Chrást u Plzně, 17.3.), Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 17.3. a 24.3.), Klatovy (Soustov, 18.3., 20.3., 22.3. a 28.3.) a Tachov (Velký Rapotín, 25.3.).

První slabý výskyt dospělců **krytonosce zelného (*Ceutorhynchus pleurostigma*)** byl zjištěn v okrese Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 17.3. a 24.3.).

V okrese Tachov (Lom u Tachova, 20.3.) byl sledován střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**.

Způsob pozorování hraboše polního viz pšenice ozimá.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných východů z nor na 1 ha.

PÍČNINY

JETEL LUČNÍ

Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** pozorován v okrese Domažlice (Chrastavice, 20.3.). V okrese Klatovy (Lomec u Klatov, 20.3.) a Cheb (Dolní Žandov, 20.3. a Nová Ves u Křižovatky, 25.3.) zjištěn střední výskyt. Slabý výskyt sledován v okrese Domažlice (Mrchojedy, 25.3.) a Klatovy (Chudenice, 27.3.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením 10 krát.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných nor na 1 ha.

TOLICE VOJTĚŠKA

V okrese Plzeň – sever (Hromnice, 19.3.) byl zaznamenán slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**. Střední výskyt zjištěn v okrese Tachov (Staré Sedliště, 20.3.).

Způsob pozorování hraboše polního a ochrana viz jetel luční.

PASTVINY, LOUKY, TTP

TTP

Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl sledován v okrese Domažlice (Chrastavice, 20.3.) a střední výskyt byl pozorován taktéž v okrese Domažlice (Nahošice, 20.3.). V okrese Klatovy (Janovice nad Úhlavou a Lučice u Chudenic, 20.3. a Dlažov, 28.3.), Tachov (Brod nad Tichou, 20.3.) a Plzeň – sever (Záluží u Třemošné, 24.3.) byly zjištěny slabé výskyty.

Způsob pozorování hraboše polního a ochrana viz jetel luční.

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Žaneta Ernestová